CONSULTATIE RAADSCOMMISSIE

Consultatie over het Integraal Beleidskader Sociaal Domein

Datum: **8 februari 2024**
Initiatief van: college

Aanleiding:
Het college heeft in de Ontwikkelagenda aangegeven een Integraal Beleidskader Sociaal Domein (IBK-SD) op te willen stellen in 2024, om zo de benodigde transformatie (in het sociaal domein) te bereiken. Het doel is om passende hulp en ondersteuning te bieden aan de inwoners van Nijkerk. En de hulp en ondersteuning betaalbaar te houden. We willen graag daar waar mogelijk de beweging maken van zwaardere naar (meer) lichte(re) vormen van hulp en ondersteuning. We willen ook graag een meer integrale benadering/ blik. We zien nog steeds dat veel problemen binnen één beleidsterrein of wet worden opgepakt. Hierdoor missen we de verbinding en de samenhang tussen de verschillende beleidsterreinen en bestaat de kans dat er niet altijd voor de juiste oplossing wordt gekozen. We willen zoveel mogelijk een aanpak of oplossingsrichting die rekening houdt met de onderlinge verbanden en samenhang binnen (en buiten) het sociaal domein.

Doel IBK-SD:
In het IBK-SD willen we onze ambitie voor het sociale domein voor de komende jaren opnemen en leggen we vast wat onze doelen zijn voor het versterken van gelijke kansen en de manier waarop we inwoners die dat nodig hebben, hulp, ondersteuning en zorg bieden. Daarmee gaat het IBK-SD ons helpen bij het maken van keuzes en stellen van prioriteiten. Het IBK-SD biedt de kapstok voor het brede beleid van het sociaal domein. Met het beleidskader bevorderen we een integrale benadering en het biedt zo handvatten voor de uitvoering van ons beleid en de hulp aan inwoners. Zodat zij hulp en ondersteuning krijgen die zoveel mogelijk aansluit op hun persoonlijke (thuis)situatie, eigen mogelijkheden en sociale netwerk; dat mensen die anderen informele zorg of hulp (willen) bieden, daarvoor alle ruimte en steun krijgen; meer mensen, ook diegenen met een arbeidsbeperking, werk krijgen of participeren naar vermogen. Belangrijk is dat we uitgaan van het vertrouwen in de mogelijkheden van de inwoner en de professionaliteit van de professional. Daarnaast willen we met het IBK-SD dat de ondersteuning en zorg betaalbaar en beschikbaar blijft.

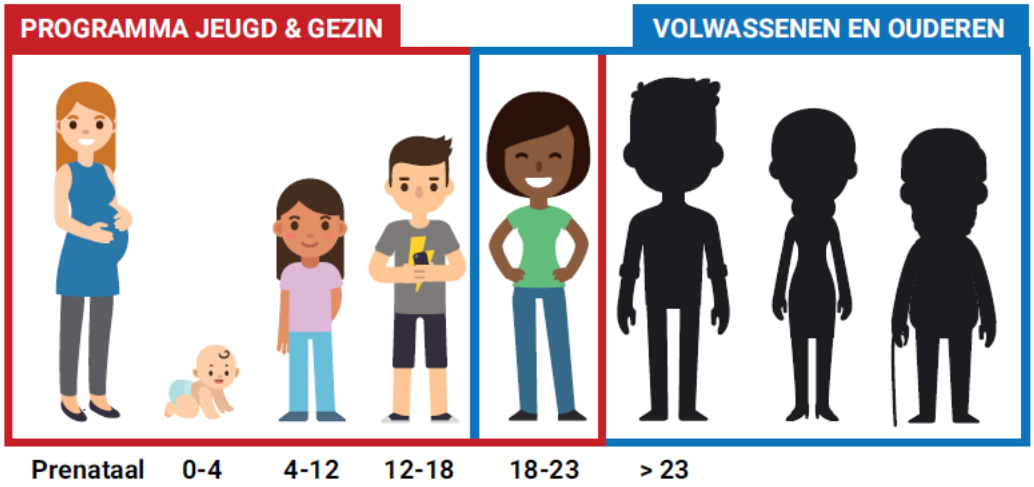
De leidende principes in het beleidskader vertalen onze doelen naar concrete handvatten die kunnen helpen in de praktijk en bij het maken van beleidskeuzes.

Anno 2024 hebben we in het sociale domein al veel bereikt, maar we zijn er nog niet. De afgelopen jaren zijn onze wettelijke taken nog grotendeels verkokerd langs de WMO, Jeugdwet en Participatiewet uitgevoerd. Het IBK-SD moet ervoor zorgen dat we meer gaan inzetten op normaliseren, preventie en vroegsignalering, de doorontwikkeling van de basisvoorzieningen en integrale, lokale en passende zorg. Dit gaat verder dan alleen WMO, Jeugdwet en Participatiewet. Door te verbinden met andere terreinen – waaronder gezondheidsbeleid, het onderwijs, welzijn, sport, cultuur en het ruimtelijk domein (openbare

orde en veiligheid en wonen) versterken we het gewone leven en brengen we samenhang tussen vraagstukken én oplossingen.

Een van de uitgangspunten van het IBK-SD is het concept ‘positieve gezondheid’. Het concept sluit goed aan bij onze ambitie en bij de transformatiegedachte. Bij ‘positieve gezondheid’ zien we gezond zijn als meer dan de af-/aanwezigheid van ziekte of beperkingen. Positieve gezondheid gaat over het vermogen van mensen om met fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan. Zoveel mogelijk eigen verantwoordelijkheid voor de eigen keuzes en het zelfoplossend vermogen van de inwoner staan centraal. Dit geldt voor al onze inwoners, ongeacht hun situatie of beperking.

Een ander uitgangspunt van het IBK-SD wordt de “levensloopsbenadering” (-9 maanden tot +100). Door aan te sluiten op de levensfases, streven we naar een vitale gemeente met kinderen die een goede start maken en daar levenslang profijt van hebben (0-23). Maar ook naar een Nijkerk met actieve volwassenen, die fit hun pensioen in gaan (23-67) en naar ouderen die zo lang en gezond mogelijk meedoen in de samenleving (67+).
Binnen de levensloopbenadering worden verschillende levensfases onderscheiden. In “een kind- en gezinsvriendelijk gemeente Nijkerk 2019-2023” hanteerden we deze aanpak al voor de jeugd:

In het IBK-SD breiden we deze aanpak uit zodat het een 0 tot 100 benadering wordt.

Afbakening IBK-SD:
Het IBK-SD wordt de kapstok voor het brede beleid binnen het sociale domein en legt de verbinding tussen alle huidige ambities. De basis voor de keuzes die we gaan maken voor het nieuwe IBK-SD liggen in het huidige, vastgestelde beleid en het beleid dat in de praktijk wordt toegepast. Daar waar (actueel) beleid ontbreekt (bijv.: lokaal gezondheidsbeleid, antidiscriminatiebeleid, mantelzorg en kunst en cultuurbeleid) stellen we nieuw beleid op. De beleidsplannen die de komende periode worden vastgesteld zullen ook moeten worden opgenomen in het IBK-SD.

Met het opstellen van het IBK-SD voldoen we aan de wettelijke verplichting om lokaal beleid op te stellen voor de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, Participatiewet, Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening, Jeugdwet, Wet Publieke Gezondheidszorg en de visie op werk & armoedebeleid. Vervolgens kunnen we op basis van het IBK-SD processen vaststellen en invulling geven aan handhaving bij de uitvoering van deze wetten.

Proces:
Om te komen tot een integraal beleidskader doorlopen we verschillende stappen. Binnen deze verschillende stappen gaan we de stakeholders en de samenleving betrekken, passend bij de nieuwe participatievisie. Ook is er aandacht voor de communicatie naar onze inwoners en partners. Het IBK-SD zal na de totstandkoming worden vertaald in een aantrekkelijke en leesbare vorm. Het is de bedoeling dat we eind 2024/begin 2025 het IBK-SD aan de gemeenteraad ter vaststelling zullen voorleggen.

Het beleidskader begint met een ambitie en leidende principes. De afgelopen maanden hebben wij die al opgesteld. Op basis van de huidige beleidsdocumenten, de ontwikkelingen die we op ons af zien komen en op basis van gesprekken en ervaringen die we bij andere gemeenten hebben opgedaan is er de afgelopen maanden, met een groot aantal ambtenaren vanuit verschillende disciplines, de ambitie voor de lange termijn en leidende principes opgesteld. Voordat we deze met de stakeholders en samenleving gaan bespreken leggen we deze graag, via deze notitie, eerst aan u voor ter consultatie.

In de consultatie in de raadscommissie gaan wij graag over onderstaande met u het gesprek aan.

Vragen aan u:

<u>Ambitie IBK-SD</u>
Met onze ambitie geven we aan wat we binnen het sociaal domein voor onze inwoners willen betekenen. Het geeft richting aan ons beleid en uitvoering en is er om inspiratie te bieden. De ambitie is een “hoog over” tekst: op een hoger abstractieniveau. Hiermee geven we aan wat we willen betekenen voor onze inwoners. In het beleidskader worden de doelen verder uitgewerkt. De ambitie is als volgt:

De gemeente Nijkerk is een inclusieve samenleving, waarin gelijke kansen en mogelijkheden voor alle inwoners centraal staan. Alle inwoners horen erbij, voelen zich thuis, zijn zelfredzaam en kunnen naar vermogen meedoen. Voor wie dat nodig heeft biedt de gemeente passende steun of hulp. Deze ondersteuning is goed vindbaar en sluit aan op de behoefte van de inwoner.

In het sociaal domein streven we naar het versterken van de veerkracht en het welzijn en welbevinden op het gebied van fysieke en mentale gezondheid, ontwikkeling, ondersteuning, wonen, en veiligheid. Hiervoor ligt de regie bij de inwoner, en zij draagt zelf, naar vermogen, bij aan mogelijke oplossingen. De inwoner met haar vraag staat centraal en de gemeente levert een bijdrage aan de zelf- en samenredzaamheid van de inwoner. Dit doen we door het versterken van het gewone leven (normaliseren), preventie en vroegsignalering en het

bieden van passende steun of hulp. Deze ondersteuning is zoveel mogelijk lokaal, integraal, duurzaam en informeel en gericht op het (terug)krijgen van de regie. Zo zorgen we er gezamenlijk voor dat de zorg betaalbaar blijft. We maken optimaal gebruik van de stem en kracht van de inwoner en haar sociale netwerk. Inwoners weten elkaar te vinden, hebben oog voor elkaar en pakken samen initiatieven op. Als het tegenzit doen mensen voor steun een beroep op familie, vrienden, kennissen, buren en zo nodig professionele ondersteuning. We benaderen onze inwoners en maatschappelijke partners vanuit een positieve insteek, met waardering en zonder vooroordelen. We hebben respect voor de ander. Daarbij hoort ook het vertrouwen dat de inwoner en haar/zijn netwerk zelf tot oplossingen (kunnen) komen.

1. Herkent u zich in de ambitie voor het IKB-SD van het college? Heeft u nog iets ter aanvulling?

Leidende principes

Om de ambitie te realiseren hebben we handvatten nodig, oftewel leidende principes. De leidende principes vertalen onze doelen naar concrete handvatten die kunnen helpen in de praktijk en bij het maken van beleidskeuzes. Ze zijn leidend bij het maken van keuzes en bij het bieden van ondersteuning en zorg, zowel voor bestuur en beleid als voor de uitvoering in de praktijk. Deze leidende principes gaan over het gedrag van mensen en de cultuur binnen onze organisatie. Het bepaalt ons handelen en maakt Nijkerk Nijkerk!

We hebben 5 leidende principes beschreven. Deze staan beschreven in bijlage 1.

2. Herkent u zich in de leidende principes? Welke aandachtspunten wilt u het college hierin nog meegeven?

Tot slot

3. Heeft u nog andere aandachtspunten die u mee wilt geven aan het college?